

פרשת וירא - הנני מוכן ומזומן

והנהבסיום הפרשה מספרת התורה על הענין אשר הוא בעצם הדבר המרכזי ביותר בפרשה, נסיון העקדה בדומה לנסיון שעליו קראנו בתחילת הפרשה הקודמת, כשאמר הקב"ה לאברהם "לך לך מארצך...", רדיחי תא רניב תא אנ חק" ונתשרפב בותכש ומכ, הז נושל עבטמב חתופ הדקעה וויסנ סג (א, בי תישארב) אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה" (שם כב, ב). וכשם שבנסיון "לך לך מארצך" הגם שלא ידע אברהם אבינו כלל לאיזה ארץ כוונת הבורא שילך, בכל זאת מסר נפשו וקיים בתמימות את רצון הבורא ויצא לדרכו (וראה באריכות בשיחה לפר' לך לך), כך גם בנסיון העקדה, הגם שלא היה ברור לאברהם כלל היכן בדיוק עליו לעקוד את בנו, שהרי נאמר לו רק "על אחד ההרים אשר אומר אליך" (שם), בכל זאת השכים אברהם בבוקר ויצא לדרך בתמימות.

אלא שהפעם היה הנסיון כבד וקשה פי כמה וכמה מכל הנסיונות האחרים שעבר אברהם בחייו, ומצוה הקב"ה את אברהם לקחת את בנו אהובו שנולד לו לאחר מאה שנות ציפיה, ולהקריבו לפניו על גבי המזבח לעולה.

פשוט וברור שבאותו הרגע ששמע אברהם ציווי זה רעד ליבו ונהפכו מעיו מגודל הצער והכאב שהרגיש מכך שיצטרך להיפרד מבנו אהובו, ועוד יותר מכן מכך שעליו לשחוט אותו במו ידיו, אך אף על פי כן לא גרם הדבר להחליש את מידת הביטול העצומה וכח המסירות נפש שפיעמו בליבו של אברהם אבינו ובערו בעצמותיו, ומיד ללא כל שהיה, וללא כל התיחסות לרגשותיו, וכן ללא כל התיחסות למה שיאמרו העולם על כך, הזדרז לצאת לדרך כדי למלאות את מצות הבורא.

זוהי גם משמעות תשובתו של אברהם שהשיב להקב"ה "הנני" (בראשית כב, א), כלומר 'הנני מוכן ומזומן בכל עת ובכל רגע לעשות ככל אשר ישאל ממני מלכי ואלקי, וגם אם יבקש ממני למסור לו את חיי או כל דבר אחר שהוא יקר לי עד מאוד, אעשה זאת בשמחה!'.

תשובתו של אברהם "הנני" מסמלת את הדרגה הנעלת ביותר שבעבודת המסירות נפש וההקרבה לכבוד הקב"ה, וכח עצום זה של המסירות נפש לכבוד רצון הבורא הוא זה שלווה את אברהם אבינו מעת היותו צעיר לימים, כשהתגורר באור כשדים והושלך על ידי נמרוד הרשע לכבשן האש כדי לקדש שמו יתברך, ועד לסוף ימיו.

ועל שם כח המסירות נפש שהיה באברהם הוא נקרא "אברם העברי" (בראשית יד, יג), כמו שפירשו חז"ל מהרבא לש וימיב ויהש יפ לע פאש ונייהו, "דחא רבעמ אוהו דחא רבעמ ולוכ סלועה לכ"ש (ח, במ ר"ר) אבינו עוד כמה וכמה צדיקים עובדי ה' כגון שם ועבר וכיו"ב, בכל זאת לא נחשבה עבודתם לעומת עבודתו של אברהם למאומה, וכאילו היו עם כל העולם שאינם עובדי ה' כלל בעבר האחד, ואברהם לבדו בעבר השני, כיון שאברהם היה היחיד בדורו שעבד את ה' מתוך מסירות נפש, והיה מוכן להקריב את כל היקר לו לכבוד הקב"ה.

ובזה יובן גם מה שמבואר במדרש (בר"ר נה, ח) שבשכר שתי בקיעות שבקע אברהם אבינו עצי עולה לצורך העקדה, זכו עם ישראל שהקב"ה בקע לפניהם את ים סוף כשיצאו ממצרים (ולמדו זאת ממה שנאמר לגבי אברהם "ויבקע עצי עולה") (בראשית כב, ג) ונאמר לענין קריעת ים סוף "ויבקעו המים" (אכ, די תומש).

ולכאורה הדבר דורש ביאור: הרי ים סוף נבקע לפני עם ישראל רק אחר שנחשון בן עמינדב, ואחריו עוד כמה וכמה מעם ישראל, קפצו לתוך הים הסוער וכמעט שטבעו, עד שצעקו לה' "הושיעני אלקים כי באו מים עד נפש, טבעתי ביוון מצולה ואין מעומד באתי במעמקי מים ושבולת שטפתי" (תהלים סט, ב-ג), ואם בקיעת הים היתה בזכות אותן שתי בקיעות עצים שבקע אברהם אבינו, מדוע לא נבקע הים מיד כשבאו עם ישראל לפניו?

אולם הביאור לכך הוא, שמכיון שבקיעת העצים של אברהם לצורך העקדה היתה מתוך עבודה של מסירות נפש, ובכלל הרי כל מהותו של אברהם אבינו זוהי עבודת המסירות נפש כנ"ל, על כן לא היה שייך שתתעורר לעם ישראל זכותו וזכות בקיעת העצים שלו עד שגם הם יעשו מעשה של מסירות נפש, וכאשר קפצו עם ישראל לים הסוער מתוך מסירות נפש על קיום מצות הבורא שאמר למשה "דבר אל בני ישראל ויסעו" (שמות יד, טו) מיד התעוררה זכות בקיעת העצים של אברהם ונבקע הים לפניהם.

וזוהו בעצם הלקח העקרי שעלינו ללמוד מפרשת העקדה, שנהיה מוכנים בכל עת ובכל שעה (בבחינת ונאו, רתויב ונל סירקי מהש סירבד לע כך ששל רתוול ונתיאמ שרדי סא סג ונארוב ווצר תושעל ("יננה" מאוד רוצים אותם).

והתגברות זו גם היא למסירות נפש תחשב, כי מסירות נפש משמעותה גם מסירת וביטול הרצון האישי של האדם בפני רצון הבורא (כמו שמצינו ש"נפש" היינו רצון) (ראה בראשית כג, ח), וכל מי שמתגבר ביותר ומוסר ומבטל את רצונו בפני רצון הבורא נחשב כמוסר נפשו לכבוד הקב"ה.

